

Η φυγή από την «κυρίαρχη» λογική στο έργο του Βιζυηνού (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2aw9eQK>]

Η φυγή επιλέγεται. Στο διήγημα αξιοποιείται είτε δηλωτικά -ως εσπευσμένη απομάκρυνση από κάπου- είτε συνυποδηλωτικά -με τη μορφή του ονείρου, της τρέλας και του θανάτου. Ο Πασχάλης απομακρύνεται από την πόλη που διαμένει, τη Φράιβουργ, για να «βοηθήσει» την αγαπημένη του και τον εαυτό του. Στο όνειρο, στη φαντασία καταφεύγει συχνά, όχι μόνο όταν είναι μακριά της[458], αλλά ακόμα και όταν βρίσκεται μαζί με την αγαπημένη του, την Κλάρα[459].

Στην τρέλα, στη φυγή από την «κυρίαρχη» λογική, οδηγείται η Κλάρα, επειδή ο έρωτάς της δεν είχε την ανταπόκριση που επιθυμούσε. Την παράνοια επιδοκιμάζει και ο έλλογος θυρωρός του «σιδερόφρακτου» φρενοκομείου, που επισκέπτεται ο αφηγητής: *Οί γνωστικώτεροι άνθρωποι του κόσμου είναι ίσα ίσα εκείνοι, όσοι προσπαθούν με κάθε τρόπον να εισέλθουν εις τὸ «ἄσυλον»*[460]. Η επιλογή,

επίσης, του αφηγητή να παρουσιάσει επώνυμα από τους *αβλαβέστερους των οικητόρων* του ιδρύματος έναν προλύτη θεολόγο[461], ως «ιεροκήρυκα», τον Βόλκενχαάρ, ίσως δεν είναι τυχαία· επιθυμεί, ενδεχομένως, ο Βιζυηνός να υποδηλώσει το «ακατάληπτο» ή έστω το «δυσκολοκατάκτητο» αυτής της γνώσης, της θεολογικής, και σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με την χαμηλή ποιότητα - πνευματική και ηθική- του ποιμνίου, οδηγούν σε αδιέξοδο. Ο θάνατος αποτελεί το έσχατο καταφύγιο του ανθρώπου. Η Κλάρα γράφει στον Πασχάλη ότι μετά τη φυγή του από τη Φράιβουργ επιθυμεί να πεθάνει[462], επειδή δεν έχει πλέον κανένα φίλο, δηλαδή κανένα πρόσωπο με το οποίο να έχει σχέσεις αμοιβαίας αγάπης, αφοσίωσης και κατανόησης[463], αφού έπαψε, δηλαδή, να αποτελεί πρόσωπο. Ο Πασχάλης επιζητεί διακαώς την αιώνια «συνάντησή» τους στον ουρανό, αφού η επίγειος -λόγω του δικού του «ατοπήματος»- δεν ευοδώνεται[464]. Η έκσταση (φυγή), μάλιστα, στην οποία βρίσκεται ο Πασχάλης φαντασιωνόμενος την αγαπημένη του στον Παράδεισο, μοιάζει με κατανυκτική προσευχή, η οποία του προσδίδει μια *υπερκόσμιο ηδονή*[465].

[Συνεχίζεται]

[458]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.160: «έκ τοῦ έρέβους τῆς σκοτεινῆς φαντασίας μου, άνέβη ή καθαρά, ή άσπιλος μορφή τῆς Κλάρας, ώς άστήρ άνατέλλων!».

[459]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σσ.145-146: «(Ο Πασχάλης) δέν ήξεύρω πώς έ φούσκωνε πάλιν τò στῆθος μου κ' έθερμαίνετο και άνεπτεροῦτο ή φαντασία μου! (...) Και μόνον ή ψυχή μου έξηκολούθει τότε νά πετᾶ, ώς έν όνειρω, νά πετᾶ μετά τοῦ άγγέλου, έπάνω, έπάνω, έπάνω, μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Υψίστου!».

[460]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.109.

[461]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.107.

[462]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.150.

[463]Γ. Μπαμπινιώτης, όπ. παρ., σ.1885.

[464]Γ.Μ. Βιζυηνός, *Νεοελληνικά Διηγήματα*, όπ. παρ., σσ.161: «Η έδική μου είς τή ν παραφοράν ένòς προώρου πάθους διεκύβευσε τόν προορισμόν της και τόν έ χασε. Τοιουτοτρόπως έματαιώθη ή επί τῆς γῆς ένωσίς μας. Άλλ' έκεί έπάνω... Ω! Έ κεί έπάνω θα τῆς υπάγω καρδίαν κεκαθαρμένην είς τὰ δάκρυά μου, έξηγνισμένην δι ά τῆς μετανοίας. Και θα ένωθῶμεν αίωνίως, αίωνίως!».

[465]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σσ.161: «Η γλυκεΐα άνάμνησις τῆς υπέρ αύτοῦ μεσιτευούσης παρθένου τόν έπαρηγόρησεν. (...) Άλλ' ή έκστασις αύτη ήτον έ κστασις άνθρώπου έσωτερικῶς κ' έν καταλύξει προσευχομένου, οὔχι ψυχῆς έ πτοημένης και τρε-μούσης πρό τῶν ιδίων αύτῆς φαντασμάτων. Μία μυστηριώ-δης, ά

λλ' ὑπερκόσμιος ἡδονὴν ἐδάνειζεν, ἔλεγες, εἰς τὸ βλέμμα του, τὴν ὑπερβολικὴν ἐκείνην λάμψιν».